

Friluftsliv, plats och landskap

En undersökning via mobilappen ARK56

År 2019 presenterades ARK56 av Blekinge Arkipelag och projektet Arkipelagrutten, med slogan *”länkade kustleder i ett UNESCO biosfärområde”*. Man skapade mobilappen ARK56 som innehåller ett kartverktyg för presentation av lednätverket, tillsammans med information kopplat till näringslivet i området och Blekinge Arkipelag. Tidigare undersökningar visar att mobilanvändning gör friluftslivet mer lättillgängligt, men att tekniken kan påverka hur vi uppfattar omvärlden, vilket skapade frågor kring hur mobilappen ARK56 har påverkat användaren. Andra frågor som var intressanta bygger på resultat från undersökningar i biosfärområden som visar att det är viktigt att sprida information till boende i området, och att deras koppling till plats och landskap kan ha stor betydelse för vilket ställningstagande man har i vissa frågor.

Människan har ett behov av att känna samhörighet och delaktighet, vilket gör att vi ibland kan knyta band till platser där vi känner oss bekväma, trygga och hemma. Dessa platser tillåter oss att reflektera över vilka vi är, och kan fungera som avstressande miljöer där vi kan fundera, men även planera för en framtid. Platser kan ha flera olika betydelser och vara förknippade med olika sammanhang. Men det som utmärker är att platsen känns äkta och har en historia med vilken man förknippar sig med.

För att identifiera sig med ett större område som ett landskap, behöver man oftast ha en gemensam bild tillsammans med andra, om hur detta landskap ser ut. Vilka karaktärer som definierar landskapet, och även till viss del områdets avgränsning.

Tiden är avgörande för denna process, men även vilka relationer till landskapet man har, som med exempelvis minnen och sammanhang. Det har också betydelse hur man lever i landskapet. Om man arbetar, går i skola eller bor i området, vilket gör att man fysiskt och mentalt förknippar sig med området. Processen att identifiera sig med ett landskap pågår ständigt, där landskapet kan vara stabilt men även förändras och leda till utveckling av en ny och förändrad landskapsidentitet.

För att nå användare av mobilappen ARK56 skapades en enkätundersökning med frågor om friluftsbesök, och frågor efter två teoretiska modeller för att undersöka platsanknytning och landskapsidentitet. Undersökningen skickades ut i nyhetsflödet direkt i mobilappen ARK56, och riktade sig till användare över 18 år, boende i de kommuner som ingår i Blekinge Arkipelag. Totalt kunde 101 svar användas i resultatet med svarande från Karlskrona, Ronneby och Karlshamns kommun.

Hur gick det då?

Jo, resultatet visar att mer än hälften av användarna anser att mobilappen ARK56 har bidragit till fler friluftsbesök. En majoritet har svarat att de har besökt en plats som de tidigare inte har varit på, eller besökt på en plats i en annan kommun. Resultatet visar också att många användare har besökt en plats som man tidigare har varit på.

Användandet av mobilappen ARK56 varierar mellan de svarande i undersökningen, men de allra flesta söker efter tips på besöksmål, följt av att man orienterar sig med mobilappens GPS, och använder kartans filterfunktion.

Av de användare som upptäckt eller blivit påmind om en betydelsefull plats, kände många en hög grad av platsanknytning till platsen, och de allra flesta har besökt denna plats tillsammans med sin familj.

Här är det synintryck som främst påverkat personen, och naturmiljön har varit den kategori som stuckit ut för platsen. Man har även minnen knutna till platsen, och tänker på den ofta eller ibland. De känslor som är knutna till platsen är främst glädje, lugn och ro och inre frid.

Landskapsidentiteten till området

Blekinge Arkipelag är hög hos användare av mobilappen ARK56, och de kännetecken som uppskattas mest är lövskogskust, öar, men även kobbar och skär. Denna landskapsidentitet till Blekinge Arkipelag är även fylld av minnen, historia och framtidsvisioner.

En majoritet av de som har svarat bor i området, och de allra flesta har bott i sin kommun i mer än 10 år till hela sitt liv.

När man summerar resultatet kan man tydligt se att mobilappen ARK56 har bidragit till att sprida information om Blekinge Arkipelag till användaren. Men även att användaren har vistats mera ute, upptäckt nya områden, och har en stark landskapsidentitet till området Blekinge Arkipelag.

De karaktärer i form av *lövskogskust*, *öar* och *kobbar och skär* som bidragit denna landskapsidentitet är känsliga för en eventuell framtida havsnivåhöjning. Även om man inte anser att mobilappen ARK56 har bidragit till platsanknytning och landskapsidentitet i lika hög grad, så visar svaren angående platsanknytning att många troligen har blivit påmind om en plats som har betydelse för dem.

Resultatet visar även på hur komplicerad och individuell platsanknytning och landskapsidentitet är, då i stort sett samtliga svarsalternativ var representerade i undersökningen.

Ett stort tack till alla som deltagit i undersökningen, samt till Blekinge Arkipelag och Visit Blekinge som gjort denna undersökning möjlig.

Daniel Hallberg Landskapsvetarprogrammet, Hkr Kristianstad, 2021-04-07.